

Uvilkaarlig drog han nu en Sammenligning mellem denne Forsamling af danske Landboere og de østerrigske og italienske Bønder, han havde lært at kende paa sin Rejse, og han kom til det Resultat, at han ikke havde nogen Grund til at skamme sig paa Landsmandsskabets Vegne. Det slog ham, hvilken Forskel der var paa denne lysvaagne, forstaaende Tilhørerkres og den søvnige Hjord af tyrolske Bjergboere, som Præsterne om Søndagen drev i Procession gennem Dresack som brægende Faar. Men ogsaa sammenlignet med Egnens Fortids-Bønder, saaledes som han huskede dem fra sin Barndom, naar de paa Torvedagene viste sig i Købstaden, aabenbarede Kresen her et mægtigt Fremskridt. Her havde tydelig nok fundet en Udvikling, en Frigørelse Sted, der var gaaet jævnsides med den, hvoraf han selv var bleven baaret frem, — og den havde aabenbart bragt fuldt saa megen Lykke med sig.

Med det samme forstod han ogsaa den mærkværdige Sindsligevægt, som disse Bønder havde bevaret trods Prioriteternes voksende Tyngde. For de materielle Værdier, der var gaaet tabt for dem, havde de fundet Erstatning i et rigere aandeligt Liv, en forædlet Livsførelse. Og under deres Bestræbelser for at trodse Tidsaanden og vedblivende hævde sig som Samfundets bærende Magt, var der øjensynlig skabt det Sammenhold imellem dem, den Fællesskabsfølelse, der gjorde stolt og stærk.

Da Pastor Blomberg havde sluttet sit Foredrag og der igen var sunget et Par Sange, traadte Festens Leder, en yngre, blond og smilende Bonde, frem for at meddele, at der nu vilde blive en halv Times Mellemmads-Pavse, hvorefter Højskoleforstander Broager vilde tale.